

คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียง
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับ : การศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่แนวทางการปฏิบัติทางการศึกษา ตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน มีสถานศึกษาพอเพียงที่เป็นแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ปีงบประมาณ 2552) จำนวน 1,261 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นสถานศึกษาในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 999 แห่ง

ในปี 2554 นี้ เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระเกียรติในปี่มหามงคลเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนม์มายุครบ 84 พรรษา กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายและเป้าหมายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสังกัดให้ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 9,999 แห่ง สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาภายในปี 2556 จากนโยบายและเป้าหมายดังกล่าวนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำคู่มือการประเมินสถานศึกษาพอเพียงขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการประเมินนำไปใช้ประเมินสถานศึกษาพอเพียงอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ อีกทั้งเป็นคู่มือสำหรับสถานศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนสืบไป

สารบัญ

หน้า

คำนำ

- ส่วนที่ 1 บทนำและความเป็นมา
- ส่วนที่ 2 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องและวิธีการประเมินสถานศึกษาพอเพียง
- ส่วนที่ 3 กรอบของการประเมินสถานศึกษาพอเพียง
- ส่วนที่ 4 รายการประเมิน เกณฑ์คุณภาพ เกณฑ์การให้คะแนน และนิยามศัพท์

ภาคผนวก

1. เครื่องมือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. คณะผู้จัดทำ

ส่วนที่ 1

บทนำ และ ความเป็นมา

ความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองเมืองไทยและพลเมืองโลก จากวิกฤตปัญหาของชาติทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 76 และมาตรา 83 (1) และกำหนดเป็นกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9, 10 และอยู่ในยกร่างฉบับที่ 11 ด้วย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการบริหารจัดการ
- 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ “อยู่อย่างพอเพียง”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดกระจายทั่วประเทศ ตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปฏิบัติการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญ โดยกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปฏิรูปคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้งนวัตกรรมจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล สาระการเรียนรู้โลกศึกษา (Global Education) คือ เรียนรู้ถิ่นฐาน สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบโชคชะตามนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

จากการดำเนินการที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแบบอย่างในการขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอื่น โดยความร่วมมือของโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมูลนิธิสยามกัมมาจล ทำให้

มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างในปี 2550 จำนวน 135 โรง และปี 2552 จำนวน 1,126 โรง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 999 โรงเรียน

ในปี 2554 นี้ เป็นปีมหามงคล เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองการเกิดพระเกียรตินีเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ประชาชนชาวไทยทั้งมวล ทรงมีพระชนม์มายุครบ 84 พรรษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้สามารถผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 9,999 แห่ง เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าวนี้ จึงได้จัดทำคู่มือเล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาตนเอง และเป็นเครื่องมือสำหรับคณะกรรมการประเมินสถานศึกษาพอเพียง นำไปใช้ประกอบการประเมินเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพต่อไป

แผนดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ 2554

แผนดำเนินงาน และวิธีดำเนินการโครงการฯ ปีงบประมาณ 2554	ช่วงเวลาดำเนินการ
1. สพฐ. ประชุมหารือแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	ม.ค. 54
2. สพป./สพม. ประเมินเบื้องต้นสถานศึกษาในสังกัด	ก.พ. 54
3. สพป./สพม. จัดกลุ่มระดับคะแนน และแจ้งรายชื่อให้ สพฐ.	มี.ค. 54
4. สพป./สพม. ส่งรายชื่อคณะกรรมการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ระดับภูมิภาค	พ.ค. 54
5. ประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม ให้ความรู้ คณะกรรมการประเมินสถานศึกษาพอเพียงระดับภูมิภาค	มิ.ย.-ส.ค. 54
6. คณะกรรมการดำเนินการประเมินสถานศึกษาพอเพียง	ส.ค.-ต.ค. 54
7. สรุปผลการประเมินสถานศึกษาพอเพียง	ต.ค.-พ.ย. 54
8. นำเสนอผลการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ต่อกระทรวงศึกษาธิการ	พ.ย. 54

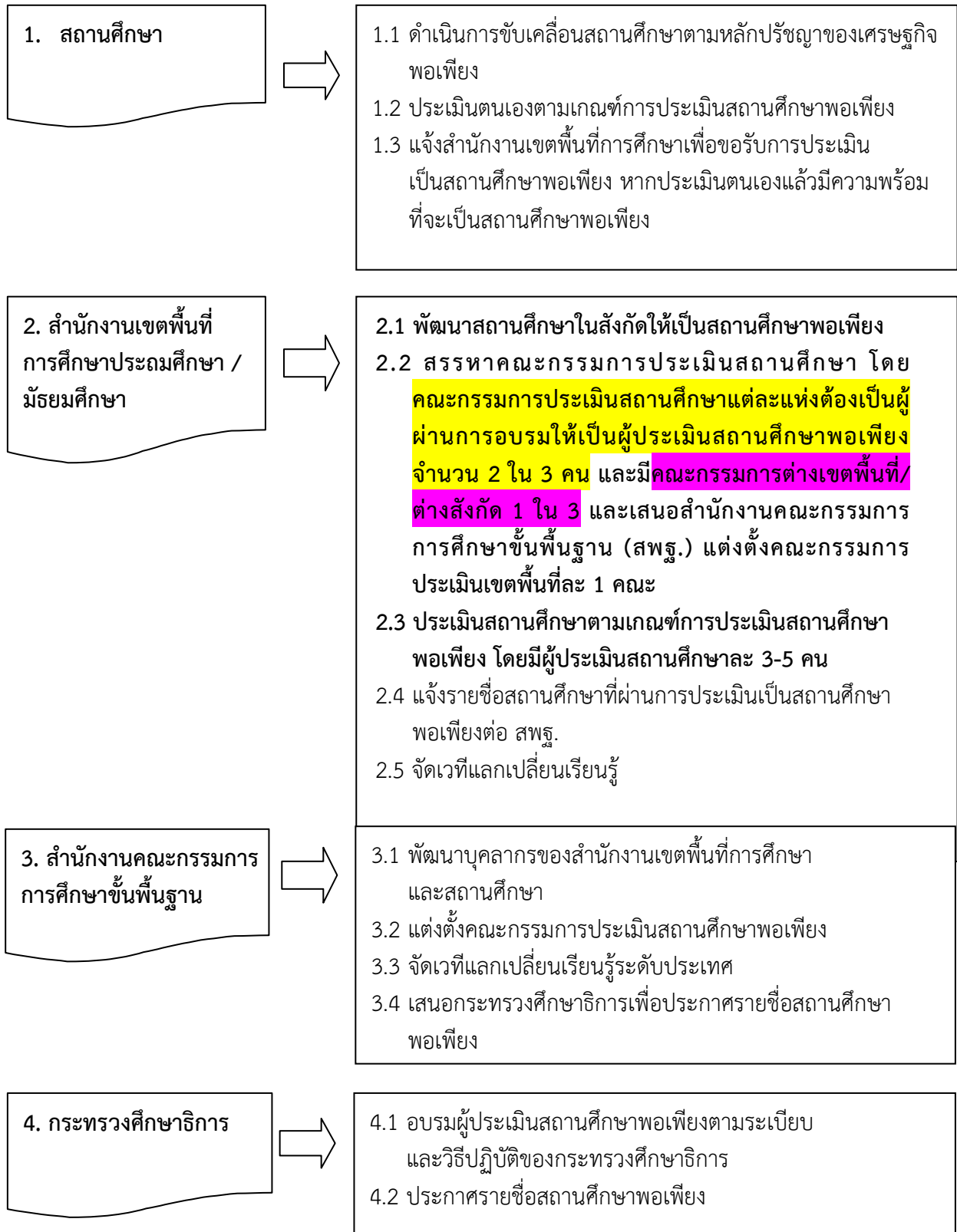
เครือข่ายดำเนินงาน

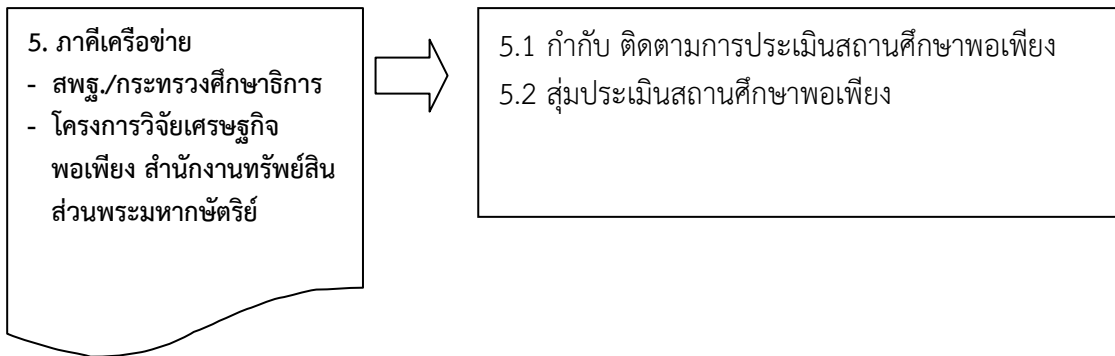
1. กระทรวงศึกษาธิการ
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
5. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

ส่วนที่ 2

บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และวิธีการประเมินสถานศึกษาพอเพียง

บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิธีการประเมิน

- พัฒนาเครื่องมือประเมินสถานศึษาพอเพียงจากต้นฉบับเดิม “เครื่องมือประเมินสถานศึษาแบบบออย่างการจัตกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัตการตามหลักปรัชญาของศรษฐกิจพอเพียง ปีงบประมาณ 2552 ของกระทรวงศึษาธิการ” เพื่อใช้เป็น “เครื่องมือประเมินสถานศึษาแบบบออย่างการจัตกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัตการตามหลักปรัชญาของศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554- 2556”
- ขั้นตอนการประเมิน
  - สถานศึษาทั่วไป : สพป./สพม. ให้สถานศึษาดำเนินการประเมินตนเองตามเกณฑ์เครื่องมือประเมินสถานศึษาแบบบออย่างๆ ของกระทรวงศึษาธิการ เพื่อจัตกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มสำหรับการพัฒนาให้เป็นสถานศึษาพอเพียงในระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2556 (กลุ่ม A เกณฑ์คุณภาพพระดับ 2.5 ขึ้นไป กลุ่ม B เกณฑ์คุณภาพอยู่ระหว่างระดับ 2 – 2.49 และกลุ่ม C เกณฑ์คุณภาพต่ำกว่าระดับ 2)
  - สถานศึษาพอเพียง : สถานศึษาทั่วไปที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์คุณภาพในระดับ 3 ขึ้นไป ในแต่ละด้าน ทั้ง 5 ด้าน ตามเกณฑ์ของ ศธ. โดยผู้ประเมินที่ ศธ. กำหนด (2 ใน 3 ของคณะกรรมการต้องคัดเลือกจากรายชื่อกที่ ศธ. แต่งตั้ง) และมีการประเมินสุ่มตรวจ (Spot Check) โดยคณะกรรมการส่วนกลาง
- การพัฒนาสถานศึษาทั่วไปให้เป็นสถานศึษาพอเพียง
  - สพป./สพม. จัตให้สถานศึษาในเขตพื้นที่ ทำการประเมินตนเองตาม เกณฑ์ประเมินสถานศึษาพอเพียงของกระทรวงศึษาธิการ แล้วนำมาจัตกลุ่มตามระดับคุณภาพเป็น 3 กลุ่ม ตามข้อ 1.1
  - สพป./สพม. พัฒนาสถานศึษากลุ่ม A เพื่อพร้อมรับการประเมินให้เป็นสถานศึษาพอเพียงระหว่างปี 2554 – 2556
  - สำหรับสถานศึษากลุ่ม B และ C นั้น ให้ดำเนินการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึษาขั้นพื้นฐาน และเมื่อพร้อมรับการประเมินเป็นสถานศึษาพอเพียง ให้สถานศึษานั้นส่งใบสมัครไปที่เขตพื้นที่การศึษา เพื่อขอรับการประเมินเป็นสถานศึษาพอเพียงได้
  - สพป./สพม. ร่วมกับสถานศึษาพอเพียงต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ ในเขตพื้นที่การศึษาหรือเขตพื้นที่ใกล้เคียง ใช้เป็นแหล่งศึษาดูงานและเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึษาทั่วไป ในการ

พัฒนาสู่การเป็นสถานศึกษาพอเพียง หรือพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- สพฐ. ประสานศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศธ. เพื่อดำเนินการประเมินสถานศึกษาทั่วไป ให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง ตามเกณฑ์ขั้นตอนที่ ศธ. กำหนด
- สพป./สพม. ร่วมกับสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ฯ พัฒนาสถานศึกษา ทั่วไปในกลุ่ม B และกลุ่ม C ตามลำดับ

■ แนวทางการประเมิน

- การสังเกตสภาพภูมิทัศน์ / พฤติกรรมของบุคลากร / ชุมชน
- แบบสอบถาม
- การสัมภาษณ์ผู้บริหาร / ครู / อาจารย์ / นักเรียน / ผู้ปกครอง / ชุมชน
- การตรวจสอบร่องรอยเอกสาร เช่น แผนปฏิบัติการ แผนยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการ คำสั่งแต่งตั้ง เอกสารประกอบ บันทึกการประชุม สรุปรายงานผลการดำเนินงาน แผนการจัดการเรียนรู้ ภาพนิ่ง/ วิดีทัศน์ เอกสารการระดมทุน การให้ความร่วมมือ การประสานงาน การสร้างเครือข่าย สื่อนวัตกรรม การวิจัยพัฒนา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ส่วนที่ 3

กรอบการประเมินสถานศึกษาพอเพียง

กลุ่มเป้าหมายการประเมิน ปีงบประมาณ 2554 - 2556

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่เป็นสถานศึกษาพอเพียง ปี 2550 และ 2552 ซึ่งมีคะแนนคุณภาพอยู่ในกลุ่ม A และพร้อมรับการประเมิน และสถานศึกษาทั่วไปในกลุ่ม B และ C ที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง เพื่อสามารถพร้อมรับการประเมินในปี 2555 และ 2556

สาระการประเมิน

ประเมินสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียน การสอนและการบริหารจัดการ 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด ได้แก่ การดำเนินงาน 4 ด้าน ตาม แนวทางการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554) กระทรวงศึกษาธิการ และด้านที่ 5 คือ ประเมิน ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ

1. **ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด**
  - องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย
  - องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ
  - องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ
  - องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป
2. **ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด**
  - องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
  - องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. **ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด**
  - องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
  - องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน
  - องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
4. **ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2 องค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด**
  - องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล
5. **ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด**
  - องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา
  - องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา
  - องค์ประกอบที่ 4 นักเรียน

สาระการเรียนรู้ประกอบการประเมินแต่ละช่วงชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

ระดับชั้น	สาระประกอบการประเมิน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า 2. ผู้เรียนรู้จักการออม มีวินัยในการใช้จ่าย 3. ผู้เรียนสามารถบอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว เช่น ทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง 4. ผู้เรียนวิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง และสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนสามารถระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ 2. ผู้เรียนรู้สิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค 3. ผู้เรียนสามารถอธิบายและประยุกต์หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน 4. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน เช่น การประหยัดพลังงาน-ค่าใช้จ่ายในบ้าน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5. ผู้เรียนรู้วิธีใช้และประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนสามารถอธิบายความเป็นมา หลักการ ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย รวมทั้งประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิต 2. ผู้เรียนสามารถเสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักเศรษฐกิจ 4. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เช่น การพัฒนาประเทศในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและการบริการ 2. ผู้เรียนประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว 3. ผู้เรียนสามารถสำรวจวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา กำหนดแนวทางแก้ไขการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

* อ้างอิงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแต่ละชั้นปีจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551